

Raportul de activitate

al Agenției Relații Interetnice privind transparența în procesul decizional pentru anul 2020

Activitatea Agenției Relații Interetnice (ARI) pe parcursul perioadei de raportare a fost orientată la asigurarea implementării politicilor statului în domeniul relațiilor interetnice și a funcționării limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, ținându-se cont, prioritar, de specificul polietic, multicultural, multilingvistic al minorităților naționale, în colaborare cu APC, APL, societatea civilă și organizațiile internaționale.

Domeniile de activitate ale Agenției Relații Interetnice sînt:

- 1) consolidarea relațiilor interetnice;
- 2) dezvoltarea dialogului intercultural și consolidarea identității civice;
- 3) funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și promovarea diversității lingvistice.

În vederea asigurării realizării prevederilor art 16 alin. (1) al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pct. 2, 3 precum și pct. 41, 42 ale Hotărîrii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare public cu societatea civilă în procesul decizional, prin Ordinul intern al ARI 23p din 27.01.2020, responsabile de procesul decizional în cadrul instituției au fost desemnate dle: Burlaca Ludmila, șef Direcție consolidarea relațiilor interetnice, Stănilă Elena, audit intern, Udova Olesea, jurist.

Informația privind numele, prenumele, funcția și numărul de contact ale persoanelor responsabile de procesul decizional este plasat pe pagina oficială a instituției în rubrica Informații utile.

Pentru facilitarea accesului părților interesate la informația privind procesul decizional în cadrul instituției, pe pagina web www.ari.gov.md sunt create compartimente dedicate transparenței decizionale:

1. Proiecte de acte normative

Au fost plasate pentru consultări următoarele documente:

- Proiectul „Planul de acțiuni pentru anii 2020-2024 privind promovarea memoriei Holocaustului și culturii toleranței în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță”;

- Proiectul „Cu privire la aprobarea Programului pentru susținerea populației de etnie romă pe anii 2021-2025”;

- Proiectul „Planul de acțiuni pentru anii 2021-2024 privind implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027”;

- Proiectul „Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova”.

2. Consultări publice

În scopul informării și recepționării recomandărilor părților interesate, ARI a inițiat consultări publice prin intermediul paginilor web www.ari.gov.md și www.particip.gov.md.

Pentru publicul larg, informarea privind procesul decizional a fost efectuată pe calea informării generale, iar pentru părțile interesate — membrii organizațiilor etnoculturale din Republica Moldova (93 organizații acreditate pe lângă ARI), membrii Consiliului Coordonator al organizațiilor etnoculturale, ONG-uri active în domeniul relațiilor interetnice etc., informarea a avut loc pe calea informării direcționate - prin intermediul poștei electronice.

În mare parte, consultările pe marginea proiectelor menționate au avut loc on-lain. Pe parcursul desfășurării consultării publice, ARI a înregistrat circa 85 de recomandări din partea părților interesate, dintre care 35 au fost incluse în proiecte, 12 parțial.

Totodată, ARI a organizat pe parcursul perioadei de raportare 4 ședințe de dezbateri publice cu participarea specialiștilor, experților în domeniu, în cadrul cărora au fost argumentate necesitățile elaborării proiectelor discutate.

Agenția Relații Interetnice a folosit diverse oportunități de consultări și comunicare cu participarea inclusiv a societății civile, cum ar fi participarea în cadrul ședințelor Comisiilor speciale:

- Comisia Parlamentară Drepturile Omului și Relații Interetnice în cadrul căreia sa discutat cu privire la consolidarea relațiilor interetnice, colaborarea cu organizațiile etnoculturale din Republica Moldova (august 2020);

- Comisia Parlamentară pentru Educație, Cultură și Cercetare și Comisia Drepturilor Omului și Relații Interetnice. În cadrul acestor comisii s-a prezentat informația de referință cu privire la implementarea Planului de acțiuni pentru anii 2017-2020 pentru implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2020, cap. II Limba ca mijloc de integrare: Politicile privind limba de stat și limbile minoritare(27 noiembrie 2020).

3. Rapoarte de activitate

Pe parcursul perioadei de referință au fost plasate următoarele rapoarte elaborate de către ARI:

- cu privire la activitatea Agenției Relații Interetnice pe parcursul anului 2020;

- cu privire la realizarea măsurilor cuprinse în Planul de acțiuni pentru anii 2017-2019 privind implementarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la acceptarea Raportului final al Comisiei Internaționale pentru studierea Holocaustului, prezidată de Elie Wiesel, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 313 din 22.05.2017;

- cu privire la implementarea Planului de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pe anii 2016-2020 (aprobat prin HG nr. 734 din 09.06.2016);

- cu privire la implementarea Planului de acțiuni pentru anii 2017-2020 privind implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027 (Hotărârea Guvernului nr.1019 din 29 noiembrie 2017);

- Raportul periodic al Republicii Moldova asupra aplicării Convenției Internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (Rapoartele combinate nr. 12,13,14).

4. Transparenta financiară

Au fost plasate toate rapoartele anuale privind activitatea financiară a ARI.

Vizibilitatea Agenției Relației Interetnice a fost promovată pe plan internațional participând la diferite evenimente conectate la domeniul relațiilor interetnice de competență:

- ședința Comitetului ADI-Rom al Consiliului Europei, în cadrul căreia ARI a participat cu un discurs cu privire la situația lingvistică din Republica Moldova a minorităților naționale

- sesiunea Forumului privind problemele minorităților;

- reuniunea plenară bianuală a Alianței Internaționale privind Comemorarea Holocaustului (IHRA), etc.

Agencia Relații Interetnice a **colaborat cu organizațiile internaționale**. Astfel, au avut loc întrevederi cu:

- reprezentantul OSCE în Republica Moldova;

- coordonatorul național al Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului;

- reprezentanți ai ambasadelor acreditate în Republica Moldova din Federația Rusă, România, Ungaria, Republica Belarus, Georgia etc.

În cadrul întrevederilor oficialii au discutat aspecte privind elaborarea unor proiecte comune în domeniul relațiilor interetnice. Organizarea acestor întrevederi (temele de discuții) în mare parte au fost consultate cu liderii organizațiilor etnoculturale, informația despre rezultatele acestora fiind plasată pe pagina oficială a instituției.

Deficiențele în realizarea obiectivelor ARI reeșind din natura complexă a gestionării sferei relațiilor interetnice care au fost discutate și propuse pentru examinare:

1. Competența în elaborarea de politici în domeniul relațiilor interetnice nu este reflectată în regulamentele de activitate ale instituțiilor care reglementează politica statului în domeniile: sănătate, muncă, economie, etc, care au fost incluse doar în Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

2. Elaborarea politicilor în domeniul relațiilor interetnice să revină ARI pentru a dezvolta documente de politică cu caracter cuprinzător: intersectorial, regional, care vizează gestionarea și coordonarea tuturor sectoarelor specifice ale relațiilor interetnice, ținând cont de caracteristicile regionale ale situației etno-lingvistice, folosind practici internaționale pozitive care se încadrează armonios în

contextul Republicii Moldova și reflectă interesele toate grupurile etnice ale societății moldovenești.

3. Instituirea unei unități responsabile la nivel local de domeniul relațiilor interetnice.

4. Reieșind din faptul că efectivul limită al ARI este stabilit în număr de 20 de unități (6 unități personal tehnic). Considerăm necesar de a scoate din moratoriul temporar conform HG nr.672 din 17.12.2019 6 unități (3 funcționari publici și 3 personal tehnic)și a mări numărul de personal pentru a institui o Direcții/sectii de activitate pentru elaborarea politicilor.

5. Conform recomandărilor au parvenit propuneri să se reexamineze bugetul ARI, fapt ce ar oferi posibilitatea de acoperire financiară în realizarea acțiunilor în conformitate cu planurile de activitate aprobate de Guvernul Republicii Moldova, inclusiv pentru susținerea activităților statutare ale organizațiilor etnoculturale din RM.